

वाळवा हे गाव राष्ट्रीय महामार्ग क्र. ४ वरील पेठ नाक्यापासून २५ किमी अंतरावर आहे. सांगली पासून ३३ किमी, कोल्हापूर पासून ५५ किमी व मुंबईपासून ३४७ किमी अंतरावर आहेत.

गावापासून कृष्णा नदी वाहते. वाळव्यामध्ये हाळभाग, कोठभाग, पेठभाग, माळभाग, चांदोली वसाहत, लक्ष्मीनगर, गणेशनगर, मोहितेमळा, नायकवडीनगर, माळीमळा, आचरेभवन, असे भाग आहे.

❖ इतिहास

१९४२ च्या स्वातंत्र्यलढ्यात पूर्ण वाळवा गाव सहभागी होत असे. ब्रिटीशांच्या ११३ देशातील अवाढव्य साम्राज्यामध्येही स्वातंत्र्याची बेटे असणाऱ्या मोजक्या गावात वाळव्याचा उल्लेख गौरवाने केला जातो. स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडात स्थियादेखील प्रभातफेरी मध्ये स्वातंत्र्याची गाणी गात निर्भयपणे सामील होत.

क्रांतीसिंह नाना पाटील, नागनाथ आणणा नायकवडी यांची वाळवा ही कर्मभूमी होय.

❖ धार्मिक

वाळवा भागात रेणुकामाता, गणपती, गुरुदेव दत्त, अंबामाता, महादेव, मारुती, लक्ष्मी, विठ्ठल रुक्मिणी व बिरोबा इ. देवांची मंदिरे आहेत.

दृष्टिक्षेपात तालुका

● क्षेत्रफळ (चौ.कि.मी)	७७२,८३	● महसूल मंडळे	११
● नगरपालिका	२	● जि.प.सर्कल	१०
● गावांची संख्या	९८	● प्रा.आरोग्य केंद्रे	१३
● ग्रामपंचायती	९४	● शाळांची संख्या	३५३
● पोलीस ठाणी	४	● महाविद्यालये	११

साहित्यपुष्पे

- * नायकू जाधव - कामेरी - कवी व तमाशासम्राट
- * शाहीर पट्टे बापूराव - रेठेहरणाक्ष - शीघ्र कवी व लावणीसम्राट
- * रावजी शिंदे - कामेरी - कथाकार (लेखक) 'बैल झपाटला' ही कथा
- * शाहीर अणणाभाऊ साठे - वाटेगाव - कथाकार, काढंबरीकार

‘फकीरा’ कादंबरी

- * माळावरची मैना, वारणेचा वाघ, माकडीचा माळ, बरबाधागंजारी
- * आचार्य श.द. जावडेकर - इस्लामपूर - ग्रंथकार आधुनिक भारत सरकार ग्रंथ
- * साहित्यरत्न वसंत सबनीस - इस्लामपूर - नाटककार व चित्रपट कथा लेखक
‘विच्छा माझी पुरी करा’ - नाटक
- * राजा सरनोबत - इस्लामपूर - कथालेखक - बुडणारा दिवस - कथासंग्रह
- * अरुण म्हाळुंगकर - इस्लामपूर - कवी - मेघराजा - कवितासंग्रह
- * विलास परदेशी - इस्लामपूर - कवी
- * प्रा. शैला सायनाकर - इस्लामपूर - लेखिका व कवयित्री
- * सायलीच्या कविता व सखी - कवितासंग्रह
- * सूर्यफूलाचा गाव - ललित संग्रह
- * देवदत्त पाटील - इस्लामपूर - कादंबरीकार - बानू कादंबरी
- * शंकर पाटील - पेठ - कथा कादंबरीकार
- * रंगराव बापू पाटील - कामेरी - कथाकार लव्हर - कथासंग्रह
- * प्रा. अनिल पाटील - कामेरी - कथाकार - बैल - कथासंग्रह
- * कवी पी. सावळाराम - येडेनिपाणी - कवी-भावगीते भक्तीगीते लेखन
- * वारणा शिक्षणसंस्थेची ऐतवडे येथे स्थापना केली - बाजीराव पाटील
- * अण्णा भाऊ साठे यांचे जन्मगाव - वाटेगाव
- * कामेरीच्या स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडातील तमाशासप्राट - नायकू जाधव
- * आधुनिक भारत सरकार ग्रंथाचे लेखक - आचार्य श.द.जावडेकर
- * ‘विच्छा माझी पुरी करा’ या नाटकाचे नाटककार - वसंत सबनीस
- * मधुकर हसबनीस, प्रा.मधू कुलकर्णी, शहानवाज मुल्ला - कथाकार
- * ‘बुडणारा दिवस’ या कथासंग्रहाने इस्लामपूरचे नाव केलं - राजा सरनोबत
- * ‘मेघराजा’ हा कविता संग्रह लिहिला - अरुण म्हाळुंगकर
- * प्रा. शैला सायनाकर व विलास परदेशी - कवी
- * बानू कादंबरीचे लेखक - देवदत्त पाटील
- * कादंबरीकार दि.बा.पाटील कथाकार रंगराव बापू पाटील - कामेरी
- * भगवंतराव पाटील, महादेव बारबटे, सिनेअभिनेते विलास रकटे, अशोक नीळकंठ, कवी रमेश खंडागळे, लेखिका स्वाती पाटील, कथाकार राम पाटील, समीक्षा लेखक डॉ. उदय जाधव कवी बाबा पाटील, पृथ्वीराज जाधव

संभुआप्पा उरुस

वाळवा तालुक्याची राजधानी ही इस्लामपूर आहे. संभुआप्पा समाधी ही इस्लामपूर येथे आहे. ही समाधी हिंदू-मूस्लिम ऐक्याचे प्रतिक मानली जाते. संभुआप्पांचा जन्मदिवस पौर्णिमेस मानला जातो. महाराष्ट्र-कर्नाटक व इस्लामपूर पंचक्रोशीतून यात्रेसाठी मोठ्यां संख्येने लोक येतात.

कुराणातील लिखित स्वरूपातील प्रत श्री संभुआप्पा यांनी तयार केलेली होती. इस्लामपूर येथे १५ दिवस उरुस भरतो. येथे यमाई तलाव आहे. या तलावाच्या पूर्वेस मठ आहे. या मठाच्या सभोवती भव्य तटबंदी व बुरुज आहे. समाधीसमोर लिंबाचे झाड आहे. येथे नगारखाना, भंडारपाळी व सोनारसोपा या इमारती आहेत. प्रवेश द्वाराजवळच आड व झाडे आहेत.

आष्टा व भावई उत्सव

१८५३ मध्ये आष्टा पालिकेची स्थापना झाली. आष्टा हे पूर्वीपासून शेतीप्रधान गाव आहे. सर्वाधिक महसूली उत्पन्नाचे गाव असल्याने व एका शेतकऱ्याने सव्वालाख रुपये शेतसारा भरल्याने आष्ट्यास सव्वालाखी आष्टे म्हणतात. तालुक्यातील दुसऱ्या क्रमांकाची नगरपालिका आहे.

आष्ट्याचे ग्रामदैवत श्री चौंडेश्वरी म्हणजे अंबामातेचा भावई उत्सव दरवर्षी साजरा करणेत येतो. बारा बलुतेदार एकत्र येवून हा उत्सव साजरा करतात.

शहराच्या मध्यवर्ती नी चौंडेश्वरी देवीचे फार पुरातन असे हेमाडपंथी मंदिर आहे. या मंदिरामध्ये श्री चौंडेश्वरी मातेची अष्टभूनायुक्त महिषासूर मर्दिनी रूपातील अखंड पाषाणातील अत्यंत रेखीव व करारी स्वरूपातील स्वयंभू मूर्ती आहे. चौंडेश्वरी देवीमातेचा पारंपारिक भावई उत्सव सुमारे ११०० ते १२०० वर्षांपेक्षाही अधिक काळापासून प्रतिवर्षी ज्येष्ठ वद्य दशमी ते आषाढ शुद्ध एकादशीपर्यंत साजरा करतात. पूर्वी कर्नाटकातील श्रीक्षेत्र बदामी बनशंकरी देवी इथे हा उत्सव साजरा होत असे. प्राचीन काळचा हा उत्सव क्षीक्षेत्र बदामी येथून बंद होऊन आष्टा येथे साजरा होतो. प्रतिवर्षी ज्येष्ठ वद्य दशमीस या उत्सवाची सुरुवात दीपपूजनाने होते.

रामलिंग बेट वाळवा

वाळवा तालुक्यातील बहेगावचे रामलिंग बेट हे सांगली जिल्ह्यातील प्रसिद्ध प्रेक्षणीय स्थळ व तीर्थक्षेत्र आहे.

रामलिंग बेट हे वाळवा तालुक्यातील बहे या गावी आहे. सांगली जिल्ह्यातील

एक तीर्थक्षेत्र म्हणून भाविकांचे श्रद्धास्थान आहे. रामलिंग बेट हे सांगली जिल्ह्यातील एक प्रसिद्ध पर्यटन स्थळ म्हणून ओळखले जाते. या बेटामुळे कृष्णा नदीचे पात्र दुभागलेले आहे. रामलिंग बेटावर वड, पिंपळ, जांभूळ, चिंच व इतर फुलझाडे आहेत. राज्यशासनाने हे स्थळ पर्यटन स्थळ म्हणून विकसित केलेले आहे.

आख्यायिका

प्रभु रामचंद्र व सीतामाई लंकेहून परत येताना कृष्णास्नानासाठी या ठिकाणी उतरले होते. प्रभुरामचंद्र या ठिकाणी व सीतामाई स्नानासाठी येथूनच जवळच असलेल्या बहे या गावी राहिल्या होत्या. श्रीरामांनी स्नान करून येथे शिवलिंग स्थापन केले. त्यांची पूजा चालू असताना कृष्णेस भरती येवून ती गर्जना करू लागली. हनुमान जवळच उधे होते. कृष्णेला महापूर येईल व रामांच्या पूजेत अडथळा येईल म्हणून त्यांनी दोन्ही बाजूंनी नदीला आलेले पाणी थोपविले अशी आख्यायिका आहे.

श्रीक्षेत्र मल्लिकार्जुन

आष्ट्यापासून पश्चिमेस दहा किमी अंतरावर व राष्ट्रीय महामार्गापासून पूर्वेस तीन किमी अंतरावर असलेल्या डोंगरावर मल्लिकार्जुन हे तीर्थक्षेत्र आहे. मल्लिकार्जुनची श्रावण महिन्यात प्रत्येक सोमवारी यात्रा भरते.

डोंगरमाथ्यावर हिंदू-मुस्लिम ऐक्याचे प्रतिक चाँद बुखारी जागृत देवस्थान आहे. चाँदबुखारी येथे महाशिवरात्रीला उर्स असतो त्या दरम्यान चाँद बुखारी व मल्लिकार्जुन पालखीची भेट होत असते. गोटखिंडी, येडेनिपाणी, इटकरे, मालेवाडी या गावांच्या सीमेवर हा डोंगर असून मल्लिकार्जुन नावानेच ओळखला जातो.

डोंगरमाथा सोडून उत्तर बाजूस महादेवाचे मंदीर आहे. या मंदिराची निर्मिती फार प्राचीन हेमाडपंथी असून जिवंत दगडातच कोरीव काम करून देवालयाची निर्मिती केली आहे. याचा पौराणिक ग्रंथातून दक्षिण काशी म्हणून दाखला आढळतो. या तीर्थक्षेत्रावर शिवाजी महाराज व व्यास कृष्ण येऊन गेल्याचा उल्लेख ग्रंथातून आढळतो.

जमीन

● एकूण क्षेत्रफल	७७२.८३ चौ.कि.मी.
● एकूण क्षेत्र	६९,५६१ हे.
● लागवडीखालील क्षेत्र	५७,५०० हे.
● बागायत क्षेत्र	३५,४०० हे.
● कोरडवाहू क्षेत्र	२१,००० हे.
● पडीक क्षेत्र	११५ हे.
● वनक्षेत्र	२३५ हे.

कारखाने

● साखर कारखाने	३	● ग्लुकोज कारखाना	-
● वस्त्रोदयोग	८	● काजू प्रक्रिया उद्योग	२
● कुटिरोदयोग	६८	● वस्त्रोदयोग	८

प्रमुख गोष्टी

● नद्या	२	● बाजारपेठा	३
● जनावर बाजार	२	● मुख्य बाजारपेठा	३

पर्यटन

● एकूण मंदिरे	३९५	● किल्ले	१
● स्मारके	८	● डोंगर	४